

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre 10 — kr.
Félévre 5 " " "
Negyedévre 2 " " "
Egy hónapra 1 " " "
Egyes szám ára 4 kr

Felelős szerkesztő: **KOHÁNYI GYULA.**
Főmunkatárs: **Ifj. MÓRICZ PÁL.**
Kiadók: **HOFFMANN és TÁRSA.**

Hirdetési díj:
Négy hasznos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű a több z a hirdetések alkú szerint jutányos áron vetetnek fel. Bélyeg-díjma den külön beajátásért 30 kr.

Meghívás!

A debreczeni függetlenségi és 48-as párt azon tagjai, kik egyszersmind Debreczen város törvényhatósági bizottságának is tagjai ezennel tisztelettel felkértenek, hogy fontos tárgy megvitatása céljából, a függetlenségi kör helyiségében **folyó hó 8-án délután 5 órakor** tartandó értekezletre megjelenni sziveskedjenek.

Kelt Debreczen 1897 május 7.

Az elnökség.

A mezei hadak gyülekezése.

Debreczen, május 7.

Még öt nap hizza a vármegyeház kapujában, a tanácskozó terem dufla szárnyu ajtajában peczkesen kiáll a pomparuhás hajdu, oldaláról lötyögvén czimerével a tarsoly, lobogó fehér toll a csákóján, hetykén kipödörve a bajusz, ez az egész árnyék maradéka a régi tekintetes vármegyének, mert hisz a vármegye urai? . . . Vannak is már a vármegyének urai! Csupán éhes mezei hadak, kik a közérdekért semmit sem tesznek, fásultak, ridegek, csak ha valamelyik sógor, komát kell beválasztani a hivatalos székbe, akkor verődnek össze, mások meg a főispáni szó hívó hangjára, az ebéd is csábítja egyik-másikat, nem hiában, hogy aranyos mel-

szésü elefánt csont papirosra nyomtatva a menü; de meg hát a hatalom árnyékának az árnyékában sűtkérezni, a legtöbb kevés szemérmű atyafinak az sem utolsó? . . .

Most is folyó május hó 12-ik napján gyűlése lesz a tekintetes vármegyének, nagy, hatalmas dolgok vannak az ártatlan kiállítású tárgysorozat rózsáiként csokorba kötve. Vármegyei főügyészt fognak választani. Nemesi leveleket hirdetni ki. Tiltakoznak a kvóta emelés ellen, mert tárgyalva lesz Heves-vármegye híres, hazafias átirata is. Szólanak a tisztviselői javadalmazás emeléséről is, mégis tollat fognak fosztani, guzsalyt fognak pergetni az édes otthonban, a meleg kuczikban, az ellenzék hivatott képviselői, kik hanyag nem bánomtságukban labanczabbak a labancznál, kiknek czudar lustaságok leketővé teszi a vármegye tanácskozó termében, ahol arannyal áttört ruhájában festetten áll István fejedelem képe is, azt az irgalom nélküli kormánypolitikát, melynek tudós főigazgatói a K o s s u t Lajos képét még az iskolai muzeumban sem akarják megtűrni, hogy szegyenletében elpirul a csuszó-mászó féreg is, s mely politika, mint a tapadó féreg a test üde vérét, ugy emészt fel e nemzetből minden tiszteletet a törvény iránt, minden hitet a vezetőkben, becsülését az erkölcsöknek, az elveknek, a hazaszeretetének, melynek tizenhárom martirját Arad alatt szentelte fel a viperaként elvakult undok, hulló hatalom . . .

Az urnába most is, mikor főiskáriust választanak, előre be irt cserép lesz bedobva, kiadott jelszó szerint. mint a táborban. »Erre« csak is erre! — szavazni »Tokaj — torniszter«, mint a káplárok a piros bugyelárisba előre bejegyzik.

— Iűen! Űgen, és bölintják majd az éhes mezei hadak.

Azután reátérendenek az országot koldus botra juttató kvóta emelésre is.

— Igy ugy! Hát, hát! Persze, persze! . . . Hm-hm! végül is, a miként a vezérkartól ki lett adva az adré, a vitéz hajduk — hisz ugyis bogáncs kóróvaló a számárnak — megszavazzák ezt a kvóta emelését is vagy ha már kényseritve lesznek szót is emelni ellene, nem igen lesz abban köszönet, savanyuan bár, de mégis mondani fogják:

— Űgön, Űgön! Amint a főur javasolja! Okos ember az, fáin ember az! Űgön, Űgön, mondják a mezei hadak s leszavaznak himezve-hámozva, lutheránus felköszöntővel, se hideg, se melegen, a meggyőződés ellenére az ebédért, az érdekért, mert nincsenek, biz Isten nincsenek — vagy ha igen! nagyon kevesen — a tekintetes vármegyében ma már urak! Csupán hadak, u g y n e v e z e t t m e z e i h a d a k, melyek éhesebbek, mint a sáska s melyek kufár, kofa csarnokot nyitottak abban a teremben is, ahol az István fejedelem képe van aranyos palástban, ragyogó pánczéllal, nehéz buzogánnyal, hogy miért is nem hajinthatja már egyszer közibük? . . .

Ifj. Móricz Pál.

A „DEBRECZEN” TÁRCZAJA.

SENKI.

— A »Debreczen« tárczája —

Leányfejet rajzoltam egy papírra.

— Ez a nő, — így szólt szegény anyám, —

A kit önkéntelen, mindig lerajzolsz;

Mond meg fiam, ki ez, miféle lány?

— Oh, senki, senki, — mondom én nyugodtan;

És ő olyan kétkedve néz reám.

— Fiam, mért nem vagy őszintébb anyádhoz,

Mért titkolod, ki ez, miféle lány?

— Oh, senki, senki, — mondom újra halkán;

S ő azt hiszi, hogy megcsalom talán,

Pedig, ha tudná, mily sivár igazság,

Hogy most már senki nékem ez a lány.

Zsoldos László.

A köd.

— A »Debreczen« eredeti tárczája. —

Irtá: Ifj. Móricz Pál.

A köd olyan, mint a halál palástja, ha állandóvá lett: betegségek, a romlás ezer csiréit csapkodja le reánk. Tengeren, hogy hajók összemennek, a hegyi ösvényről, ha a bátor turista köves mélységű örvénybe lépett, ott van, mindenütt ott a köd . . .

Utálatos, czudar s ép megfoghatatlanságával rémes lárva az enyészetnek, a romlásnak . . . Köd! te sejtelmes szürkesség, te vagy az!

Hogy ott találak mindenhol, merre csak utjaim vezetnek! . . .

Ködben tévelyegtem már akkor, — emlékezem, — mikor diák koromban az iskolát kerülve szöktem, ki szöktem a tanyaságra.

Tél volt, hó volt, köd öreszkedett utamra . . . Mint a mesék ködje, mit fejszével is lehetne vágni, olyan volt ez a köd. Fojtott, most ezer tühegygyel csipkedett, lankasztott s rémitett szürkéséggel . . . Morajlásában irtózatoss fenyegetések, mint a gonosz szellemek hangjai, nedves lehevel ha arczomat megcsapta, mintha holt ember fagyos kezét érintettem volna.

Az utat is elborította előttem. Összeolvadt a fehér hóval . . . Csak egy tenyérnyit a naphól csak egy annyiforma piros lángot, mint a falusi istálló mécsese . . . Nem! nem! . . . éreztem, hogy nem bírom tovább! Minden lépésnél újabb ködalak, hosszú uszalyokat lebegtetve, mint csak letépett balotti szemfedél. Ugy libbentek élelem . . . Szétfoszolva, ha feljűk kaptam, de újból előttem, ha előbbre léptem.

Micsoda zugás, micsoda morajlás, talán távol tanyaházak ág-bogas fái közül? . . . A köd ólomként nehezedett reám. Éreztem, hogy ruganyos lépteim megbicsaklanak, szívemben már lassabban pezsdül a vér s gondolatim mind a határozatlanságba folynak szét . . . Éreztem, hogy ez az ut ugy lehet az utolsó? Nem is igen bántam volna már ekkor, . . . Almos bágyadás fogott el . . . Minthogy örökön, minthogy sokáig ily rémséges ködben tévelyegni? . . . Itt egy havas galagonya bokor, itt inkább lefekszem. Megsemmissűni, a lelket a testtől felszabadítani . . . Talán a tavasz olvadásáig itten feküdni? . . . Az enyészet ilyen tudatában nagy a csábító édesség. . . A köd, a köd, éreztem megőrjít engem . . .

Most csengő csendűlt fel, afféle bohókás csilingili . . . A ködből kiválva szánkó csuszott el mellettem. A lovaktól szinte megborzadtam,

BELFÖLD

Polónyi ur. A m-g. az Ugronpárt lapja írja a következőket: Polónyi indítványára, melyet az igazságügyi bizottság ülésén a sajtóeljárás tárgyalásán tett, a függetlenségi és 48-as párt ma esti értekezletén is megbeszélés tárgyát képezte. Ugy tudjuk, hogy Polónyi indítványával a pártban egyedül áll. Ugy Ugron Gábornak, mint a többi tagjának az az álláspontja, hogy a 48-iki sajtószabadság a magának korlátlan szabadságban fenntartandó. A párt az esküszéki bíráskodást nemcsak perjogi, de alkotmányjogi biztosítéknak is tekinti és azon tagitani semmi körülmények között sem tartja megengedhetőnek. A párt ezen álláspontját minden kétség eloszlatása czéljából mai értekezletén kifejezésre is juttatja. Tehát hát még ők is.

A leszavazott sajtószabadság.

Debreczen május 7.

Erdély Sándor igazságügyminiszter vigan kipírult arccal hagyta el tegnap délután 2 óra körül a képviselőházat: a sajtószabadság megrendszabályozására vonatkozó paragrafusát az igazságügyi bizottság egyetlen szóval szótóbbbséggel vagyis 11 szóval 10 ellen elfogadta. Erdély urnak tehát sikerült elérnie, hogy még a tavoli jövőben is emlegesék a nevet, a mire eddig alkotásánál fogva alig lehetett kilátása. Díctelenebb es-lakedettel azonban még senki sem érte el a halhatatlanságot, mint Erdély ur és 11 katonája, a kik megmondás nélkül követtek és teljesítették urok parancsolatát. Nyugalmozott ügyesek és bírák, renegát ellenzékiek, inkompatibilis bankárok és véleménynyel egyáltalán nem bíró zerók: ezekből állott ki a többség míg a sajtószabadság védőinek 10 szavazata az elismert tudást, a szakképzettséget, az alkotmány és annak garanciái iránt való szükséges érzéket mind magában egyesítette. Az igazságügyminiszter ur és kedvelt paragrafusa azonban még egyáltalában nincsenek túl a veszedelmen, a képviselőház

ugy fujtak orrlukaikon a rögtöni fagyos köddé dermedő parát...

A szátkó nyomán haladva, elértem a tanyát...

Azóta mindig, mindenütt, mindenhol megtalálom utaimon a ködöt, mióta gondolataim felzakadtak az enyveszt örvénye előtt s borzadályom felebredt az iránt, ami csak újabb titkával fenyeget, ha kímélni merészelnéd s amely virágos pásztról vezet a süppedékes rétségbe...

A ködök világában élünk. De érzem, látni akaró szememmel látom, hogy nem a természet szürke csapadéka ez, melyet szel-foszthat az első aranysugar, gloriaként ragyogva ki belőle!... Hanem valami megfoghatatlanabb, valami gonoszabb, valami ir-tózatossabb, gonosz lelkek vagy gonoszabb emberek ködöt terítgető munkája ez?...

A gonosz hit, a gonoszság fekete tudományainak, mely erejével füllesztik így köddé a legtisztább levegőt, borítják ködbe a legtisztább gondolatokat, fojtják szürkességbe a leg-ragyogóbb érzelmeket?

Kérdések? ... Mikre a felelet az érző szivekbe bevan írva, de hiányzik a próféta nyelv, mely a köd gyilkos hatalmával szemben világá kiáltja — rezgő, érzés hangon — az igazság eszméit, hogy szakadna szét menten ezer piszok fosz'anya ez a halott köd lepedő, melyet kímélet nélkül terítenek reánk s mely ma holnap be is teríti a minden igaz lelkek világát.

E köd nem lehet a természet, csak rossz emberek ördögös munkája!... De hát kik ők? Hát miért bujnak e sorvasztó szürkességbe? Miért e fenyegető hangok, ha fáklájával

plénuma bizonyára szembe fog velök szállni és ha ez a parlament csak némileg is számol a törvényhozói tisztességgel, akkor tudni fogja a kötelességét és meg kell, hogy akadályozza annak az intézkedésnek a törvénybe iktatását, mely elejét veszi annak, hogy a sajtó nyíltan és akadálytalanul mutathasson rá mindenre, a mi tisztességtelen és szabadon állithassa pellengérré azokat, a kik mások kihasználásával akarják saját boldogulásukat biztosítani. Azokból a ferfiakból, a kik ma szemben állottak a miniszter ural, bizonyára nem fog hiányozni sem a jóakarát, sem a tudományos készség, sem a harci kedv.

A parlamenti helyzet szempontjából jelentős körülmény, hogy Chorin Ferencz lemondott az előadói tisztről. Tekintve, hogy a kormány a 16. §-ból kabinet és pártkérdést csinál, ebből a szabadelvű pártion erős komplikációk varhatók.

A tárgyalás különben nagy érdeklődés között folyt le. A bizottsági tagokon kívül, a kik majdnem teljes számban jelentek meg, számos képviselő volt jelen.

Polónyi nem kívánta, miszerint indítványa felet szavazzanak, tehát a kérdést az elnök akként tette fel, hogy első sorban az döntetik el, vajjon töröltessé-e a törvényjavaslatból a 16 §. 2 pontja. Erre igenel a bizottság tagjai közül csak öten szavaztak: Emmer Kornél, Győri Elek, Barabás Béla, Barta Ödön és Bernáth Béla és így további eldöntendő kérdés az volt, hogy a bizottság Erdély Sándor miniszter javaslatát, vagy pedig Chorin Ferencz előadó indítványát fogadja-e el?

A miniszter javaslata mellett szavaztak: Kola János, Széchenyi József, Mohay Sándor, Neumann Armin, Psik Lajos, Zsigárdy Gyula, Veszler Imre, Fluger Károly, Nedeczey János, Engelmayer József és Joanovich Sándor vagyis 11-en.

Az előadó javaslata mellett 10-en szavaztak, u. m.: Chorin Ferencz, Emmer Kornél, Szivák Imre, Beksic Gusztáv, Matuska Péter, Barta Ödön, Barabás Béla, Bernáth Béla, Groisz Gusztáv, Győry Elek. Ekként a miniszter javaslata egy szavazattöbbséggel elfogadtatott.

a köd sűrűségébe belecsapott egy-egy bátrabb lelkiveztő?...

Ehes fenevadak csufondáros, ördögies morgása, melytől megfagy a vér!... Inkább eldöböd a fáklját, mint birokra menni a fosz-lékony köd csufa remképeivel? Inkább megfeküdni ott a zuzmarás, galagonya tövében — az emulás tudatában annyi a csábító édes-ség — mint így élni tovább a gonoszság e rejtelmi közt, lobogtatni fen a fáklját, mikor annak fényét saját édes testvéreink sem akarják meglátni, mikor az már a legtöbb ott tévelyeg, ott áll — szoiagaként — a ködös szürkesség igézte alatt, bágyadtan, álmosan... Némelyek a halál galagonye bokrárt keresgetik, mások a többség, pedig istenségnek véltve új istenséget keresnek a köd szürke, undort keltő, — a bitortott hatalom tapadó erejű — alakjaiban; utánozva azoknak minden erkölcszelen tánczát, minden a sárba vezethető libbenéseit.

A gondolat, a tudat mindenkinek ott van a szivében, de hiányzik az apostolok érzés nyelve, az apostolok aczélos keze, — mely a ködvilág, a ködemberek bálványait, az önzés, a kapzsiság, az érdekszövetkezes e szemérmelen ködös czudarságait, égő fákljával vagy ha úgy kellene a máglyák véresen lobogó fényével is felszarítsa, a semmisségbe széthintse! Előbb rongyokba tépve szét e szürk-czafatot aztán a tisztulás viharzó szelét bocsájtva minden oldalról reá. Bárha fákat is tördelne össze, bárha házak dülnének romokba, csak a köd, csak a szürkesség repülne pehelyeként messze, mely homályos hatalmával nem kiméli már a megváltó isteni dicsőségben ragyogó keresztjét sem...

Ködös világban, ködök sunyi remképei

A jog- és pénzügyi bizottság ülése.

— Saját tudósítónktól —

Debreczen, május 7.

Közepes érdeklődés kísérte a jog- és pénzügyi bizottság tegnapi ülésére kitézött fontosságu tárgyalást. Egynegyed négy körül nyitotta meg V e c s e y Imre tanácsnok a gyűlést, amelynek akkor még mindössze négy tagja volt jelen, csak azután kezdtek gyülekezni. Jelen voltak: A b r a h á m László t. főügyész, S t a h l Géza főmérnök, S z a b ó József főszámvevő, továbbá K o m l ó s s y Dezső, K e r n h o f f e r József, K o n c z Elek, S z a b ó Kálmán, a keresk. és iparkamara elnöke, dr. M i s k o l c z y Jenő, S z á n t ó Győző, S z i l á g y i Károly, K o s z o r u s Lajos, Z á d o r Lajos és V a r g a Károly I. aljegyző, mint előadó.

A párhuzamos osztályok és a reáliskola.

Legelső tárgy volt, a reáliskola és a főgymnázium ügyében az adhoc bizottság jelentése. Előadó felolvassa L e n g y e l Imre és társai indítványának záradékát, valamint az egyházkerület kérvényét, amely ismertei az ev. ref. főgymnáziumban uralkodó tarthatatlan állapotokat s kifejti, hogy Debreczenben egy új főgymnáziumra okvetlenül szükség van, mivel jelenleg még a debreczeni ifjak is kiszorulnak, ez a szükség pedig elenyészlik, vagy legalább hosszú időre elmarad az esetre, ha az ev. ref. főgymnáziumban párhuzamos osztályok állítatnak s ezzel Debreczen városa az új főgymnázium létesítésével járó áldozatoktól megmenekül, kéri tehát, hogy ebben a város nyujtsön segédkezet évi körülbelül 4000- 5000 frt költséggel.

S z a b ó Kálmán ismerteti az adhoc bizottság intenczióit s ajánlja az adhoc bizottság javaslatát elfogadásra,

S z a b ó József főszámvevő nem éri, hogy az adhoc bizottság miért akarja a Lengyel Imre fele indítványt mellőzést.

A b r a h á m László meghajlik az adhoc bizottság tudományos képzettsége előtt, de az adhoc bizottság indítványát mégsem fogadja el, mert nem tartja a tanügy érdekében levő intézkedésnek a párhuzamos osztá-

közt élünk s nincs világító tornyunk még — már sehol...

Meddig tévelygünk még saját romlásunk siri bantjait tapodva? Vagy tán inkább mégis jobb, ha okosan tétet hajtunk a köd emberek szemérmelen, undort keltő bálványi előtt? mi a hogy — példaként — előttünk annyi mas okosabbak is megcselkedtek? ... Megtagadva mindent mi e föld hagyományaihoz kötött bennünket, mi e földért, e földben porladó harezos ösök véreből v-rünkbe átszarmazott, hazánk, hitünk, szabadságunk, jogaink boroul szétparlott szeretetét, érzetét egy ködvilág — csalfa szürkességéért, melyeknek ha piszkait, ha önösségeit érinteni mered, arczátlac gyalázkodás, a vesztesség alatomosan tajtékzó dühe, a gonosz sziv minden atka szakad e piszkos ködből, poshadtt lazakat terjesztő csapadékként read...

Ködökben bujkáló emberek, a ködvilág arnyai feljétek a Messiást, mely a jövendő kapzsi kísérlet hadatokkal szemben mar nem lehet többé a szeretet atyja, hanem kiró, a ki itél, a ki kitördeli az útjába tévedt legóriásabb fákat is s a szükség szerint máglyák véres világával is teriesztendi ott a fényt, a világosságot, ahol csakimént is ködlepel alatt elődtek a ködemberek mérges gomba sereg...

— Csilingili... talán mintha már is hallanám a csengőt? Messziről... messziről ugyan!... Es szivemben újra pezsdül a vér, régi erőmet újból érzem, hitem is éled, mert hiszem s tudom, hogy a hit útján haladván a ködön is érek még igazi, becsületes tiszta — m a g y a r t a n y á t...

lyok szaporítását. Ő nem annyira extenzív, mint intenzív fejlődést akar (helyeslés). De nem fogadja el a javaslatot azért sem, mert nincs rá pénz. Ő indítványozza, hogy az egész kérdést vegyék le a napirendről.

S z a b ó Kálmán megnyugtató felvilágosításokat ad Ábrahám szavaira.

S z á n t ó Győző úgy tartja, hogy ha itt csak a két kérvény felett kellene határozni, úgy a felelet könnyű volna, nekünk azonban gyökeres megoldás a feladatunk. Ő tehát polgári és szakiskolát akar létesíteni Debreczenben. Az egyházkerület kérvényére vonatkozólag úgy nyilatkozik, hogy azt csak ideiglenes állapotként fogadja el s ez irányban indítványt tesz. A miniszterhez intézendő felterjesztéshez azonban nem járul hozzá.

S z a b ó József a polgári iskola mellett foglal állást s hivatkozik Kassa példájára, hol egy gimnázium, mint a reáliskola s a polgári iskola egyaránt tele van régen. A dolog pénzügyi részére megjegyzi, hogy az nem lesz ideiglenes, hanem állandó, a költségekhez pedig az egyházkerület nem járul semmivel, csak tantermet ad s a vége az lesz, hogy a költséget a város fogja kivetni pótdobban az egyházkerület helyett. Ő tehát nem fogadja el az indítványt.

S t a h l Géza úgy véli ugyan, hogy a reáliskola szükségességének kérdése tisztázva van, de megis hangsúlyozza, hogy a reáliskola nem szükséges, mert abból csak egy kivéző ut van a műgyetem és a 10—11 éves ifjúról nem lehet tudni, hogy képes lesz a technikus pályára. Ő tehát az egységes középiskola híve annyival inkább, mert tapasztalásból tudja és mondhatja, hogy a gimnázium növendékei képesek a műgyetemen megfelelni a követelményeknek s úgy az indítványnak azt a részét, mely a reáliskola átalakításának kérelmezésére vonatkozik, elfogadja. A párhuzamos osztályok szaporítását ő sem tartja helyes lépésnek, mert azzal nincs megoldva a kérdés, azt javasolja tehát, hogy a párhuzamos osztályok költségeit csak egy még újabb középiskola létesítéséig adja meg s ezt is egységes jogosítású középiskolának kontemplálja.

Z á d o r Lajos csak a pénzügyi szempontokat tekinti s azért az Ábrahám indítványát fogadja el s kimondaná, hogy az egyházak számára a város többet nem ad, hanem ha újabb iskolára szükség lesz, maga állítva az: a város az állam támogatásával.

S z a b ó József újból kijelenti, hogy a város nem mehet bele az újabb adományozásba.

S z a b ó Kálmán nem látja az egyházzal szemben megokoltnak a főszámvéví által kifejezett bizalmatlanságot, mert az egyház mindig helyesen kezelte az alapítványokat s már eddig is sok költségtől kímélte meg a várost az iskolák állításával.

S z a b ó József visszautasítja a bizalmatlanság vádját s hivatkozik az egyetem ügyében beadott indítványára, de mindig nézi azt, hogy célravezető-e valamely dolog s a párhuzamos osztályok felállítását nem tartja annak. Ő úgy szeretné ha nem ezt kérnék, hanem végleges intézkedést, az e g y e t e m e t, akkor ő is hozzájárulna s ennek az érdekében dolgozni is fog tudni.

S t a h l Géza hangsúlyozza, hogy ő sem tartja a párhuzamos osztályokat végleges megoldásnak de a pillanatnyi szükség parancsol. Ami a költséget illeti, kimondhatja a város, hogy ad egy fix összeget, de többet nem ad, a többi költségeket az egyházkerület fedezze maga.

A b r a h á m László ezt nem tartja lehetőnek s azt tartja, hogy jövőre az újabb párhuzamos osztályok költségeit is meg kell fizetni, s ezt pedig nem tehetjük. A pénzügyi szempontot kell tekinteni, e p d i z azt mondja hogy népiszkolák, kisdudóvók vannak létesítésre amelyeket a törvény alapján a kormány követel tőlünk s mivel az indítványok elfogadásával véglegesen ügysem segíthetünk, ő a napirendről levételt indítványozza,

Z á d e r Lajos hangsúlyozza, hogy a kath. főgimnázium létesítésével megoldható a kérdés.

Elnök felteszi a kérdést, elfogadja-e a

bizottság Á b r a h á m László azon indítványát, mely szerint a város a parallel osztályok felállításához a hozzájárulást nem adja meg? Elfogadják 5-en, nem fogadják el 3-an, e szerint a bizottság Ábrahám indítványa értelmében tesz javaslatot a közgyűlésnek.

Az adhoc bizottságnak a miniszterhez intézendő felterjesztésre vonatkozó indítványát egyhangulag elfogadják.

A színház sürgős átalakítása.

S z a b ó Kálmán a napirend megszakításával indítványozza, hogy hívassék fel a tanács, hogy a színház javítása alkalmából gondoskodjék a lépcsőházak és kijáratok szaporításáról.

S t a h l Géza főmérnök kijelentette, hogy a dolgról az átalakító bizottságban már volt szó, mindössze azért nem foglalkozott vele mert nem volt rá megbízása, de ő kijelenti, hogy ő minden külön felhívás nélkül elfogja készíteni ennek a tervét.

A bizottság Szabó Kálmán indítványát egyhangulag elfogadja.

A munkás lakások.

A gépjavítóműhely mellett a kolerás temető területét munkáslakások részére ingyen illetve méltányos árért kéri az államvasutak üzletvezetősége, másrészt pedig ugyanezt kéri P á l f y Gábor méltányos becslés útján megállapítandó áron ugyan olyan célra.

S z a b ó József főszámvéví nem látja még teljesen tisztázottnak a kérdést mivel nem tudni miféle költséggel fog az járni a város részéről, ezért javasolja, hogy adják vissza a tanácsnak.

S t a h l Géza főmérnök elfogadja a főszámvéví indítványát, de ki mondatni kéri hogy melyik ajánlattevővel álljunk szóba: az üzletvezetőséggel e vagy Pálffy Gáborral? Ő az üzletvezetőséget javasolja.

S z i l á g y i Károly az államvasutaknak nem adná, de Pálffy Gáborral óhajtana tárgyalásba bocsátkozni. Kifejti, hogy a munkások tulajdonába nem engedné át a területet.

S t a h l Géza felvilágosítása után S z a b ó Kálmán Stahl Géza indítványát fogadja el.

S z a b ó József egyelőre Stahl beszéde után sem kívánja a kettő közül kijelölni azt a kinek adjuk.

A b r a h á m László szintén a főszámvéví indítványát fogadja el, mert nagyon megdölgendőnek tartja, vajjon adjunk e egyáltalában munkáslakásokra telket mert az külön városrészt fog alkotni s így a városnak nem lesz meg az a haszna, amit a miniszter kiállításba helyezett, ő egyszerűen visszaadná az ügyet a tanácsnak.

K o m l ó s s y Dezső városrendezési szempontból perhorreskálja a tervet s elfogadja a főszámvéví indítványát.

Z á d o r Lajos nem látja Komlóssy aggodalmát s hangsúlyozza a munkáslakások szociális fontosságát annyival inkább, mert a város terjedését úgy sem fogjuk megakadályozhatni. Ő a Stahl Géza indítványát pártolja.

S z á n t ó Győző Zador szavaihoz hozzájárul és hangsúlyozza hogy a munkáslakásokat a tapasztalat igazolja annyira, hogy pl. Pozsonyban egyesületek alakulnak erre a célra.

S z a b ó József fentartja indítványát, amelyet a bizottság többsége S t a h l Géza indítványával szemben elfogad.

Ezzel az idő előrehaladván a többi ügyek tárgyalását elhalasztották s az ülést 3/6-kor berekesztették.

A főiskolai tanárok fizetésének rendezése.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, május 7.

A főiskolai tanárok javadalmazásának korszerű rendezése ügyében tegnap egy olyan nagy fontosságú lépés történt, mely a legbiztosabb kilátással kecsegtet arra nézve, hogy a kollégium, Debreczen városának ez a di-

cekedése, nem sokára ki fog bontakozni abból az alárendelt helyzetből, amelybe a legújabb idők fejleszteményei folytán az állami és az állami segélyben részesülő felekezeti tanintézetekkel szemben a tanárok anyagi és ellátása tekintetében jutott.

Ugyanis a főiskola anyagi és szellemi ügyeinek megvizsgálásával megbízott egyházkerületi küldöttség tegnap délután tartott ülésében melyen jelen voltak K i s s Ároln püspök és gr. D é g e n f e l d József főgondnok elnökölte alatt K i s s Albert, S z é l - Kálmán, S i m o n f f y Imre, Á r m ó s Bálint, Farkas Antal, Márk Endre Tóth Sámuel B a c z o n i Lajos, S a s s Béla, E r d ő s József, D ó c z i Imre, K o v á c s Lajos bizottsági tagok és K a r a i Sándor mint jegyző vette beható tárgyalás alá kiküldött albizottságának előterjesztése alapján, melyet lapunk is egész terjedelmében közölt, a fizetések rendezésének kérdését. Az a magas színvonalon álló felfogás és a kulturális érdekeknek a lelkes felkarolása, amely a küldöttség tagjai részéről majdnem kivétel nélkül egy a tárgyalás során, mint az elfogadott és az egyházkerületi közgyűlésre felterjesztendő határozati javaslatban kitejezésre és érvényre jutott, azzal a megnyugtató tudattal töltötte el főiskolánk minden igaz barátját, hogy a főiskola hogy érdekeinek ápolása olyan férfiak kezébe van letéve, kik valódi hivatással bírnak arra, hogy az intézet dicsőséges múltjára mint alapra egy még dicsőségesebb jövőt építsenek.

Az elfogadott határozati javaslat, mely nemesak máról holnapra, hanem jó hosszú időre czélozza a kollégium fejlődésének biztosítását, a következő:

Mondja a ki a főt. egyházkerületi közgyűlés:

1. A rendes tanári javadalmazások a debreczeni ev. ref. kollégiumban a következőleg állapítatnak meg:

a.) Az akadémia theologiai, a jog és államtudományi és böcsészeti szakában az alapfizetés 2000 frt, lakpénz 400 frt s 5 évenként öt izben 200 frtos korpótlék.

b.) A főgymnasiumban és a tanítóképzőn 1200—1400—1600 és 1800 frtos alapfizetések, 400 frt lakbér és öt évenként öt izben 200 frt korpótlék.

c.) A főiskolai ének és zenetanár és a főiskolai torna tanár javadalmazása: alapfizetés 1000 frt, lakáspénz 300 frt és öt izben öt évenként 100 frtos korpótlék. A főiskolai orvos alapfizetése 1000 frt, lakáspénz 400 frt.

2. E javadalmazások tényleges életbeléptetése és folyóvá tétele fokozatosan és a következő módokat szerint történik:

a.) Első sorban megadatnak és folyóvá tételnek az összes most alkalmazásban levő, most is korpótlékra jogosult főiskolai tanárok részére m i n d a z o n korpótlékek, — a melyek őket akár a debreczeni ev. ref. kollégiumban, akár megelőzőleg más tanintézeteknél rendszeresített tanszéken, megszakítás nélkül teljesített tanári szolgálatuk alapján megilletik, egy-egy ötödéves korpótlék egyelőre 100 frttal számítottván. A korpótlékhoz való jogosultság kezdetének megállapításánál a segéd vagy helyettes tanári minőségben töltött idő számitáson kívül hagyatik. Azon tanárookra nézve pedig kik most még lakáspénz helyett természetbeli lakást nyerne, a lakással járó földhaszonélvezete egy 100 frtos korpótlékba betudatik.

b.) A tanári törzsfizetéseknek a meghatározott mértékre való felemelése akként fogantatottatik hogy az akademián a létező tanárt fizetések 200 frttal emeltetnek, a gimnáziumban és a tanítóképzőn pedig a második vagyis az 1400 frtos fizetési fokozat léptettetik életbe, a melybe a főgimnáziumi és tanítóképezdei tanárok összesített létszámának fele-

már most besoroztatik: a főiskolai énektanár és a főiskolai tornatanár alapfizetése pedig 100—100 frttal emeltetik.

3. A fentebbi 2 pont a) és b) alpontjai alatt megállapított javadalmazások f. é. 1897. júl. 1-től, mint az 1897/8 főiskolai gazdasági év első napjától kezdődőleg tételnek folyóváltalában.

Amennyiben azonban a választásnál kikötött feltételek még teljesítve nincsenek, ha csak az egyház. közgyűlés ezek teljesítése alól felmentést nem ad, úgy az alapfizetés, — mint a korpótlék czimén megállapított fizetés-emelkedés azon gazdasági évnegyed első napjától folyósíttatik, a melyben a kikötött feltételek teljesítése igazolható.

Az 1. pontban megállapított javadalmazások további fokozatos életbeléptetése czéljából pedig megbizatik a főiskolai tanári kar, hogy a főiskola egyházkerületileg helyben hagyott számadásában mutatkozó eredményhez és a költségvetési előirányzathoz képest, a főiskolai tanács véleményének kikérésével, évről-évre tegyen előterjesztést és tegye meg a kezdeményező lépéseket a tanügyi bizottság, illetőleg az igazgatótanács útján arra nézve, hogy a megállapított javadalmazások a főiskola anyagi erejének mértékéhez képest a lehetőleg legrövidebb idő alatt, teljes összegben életbe léptethetők legyenek.

A mennyiben a megállapított javadalmazások teljes mértékben való kiegészítése a következő alkalommal sem volna lehetséges: a főgymn. és tanítóképzési tanároknak nézve az 1600 frtos, azután az 1800 frtos fokozatok lesznek életbe léptetendők s a két intézet egységes tanári létszáma mindannyiszor annyi egyenlő számú csoportba fog beosztatni, a hany fokozat már életbeléptetett. Az akadémiai tanárok, továbbá a főiskolai énektanár, tornatanár és orvos fizetésének további fokozatos kiegészítése mindenkor aránylagosan és esetről-esetre megállapítandó mérték szerint történik.

A korpótlékoknak 100 frtról 200 frtra felemelése, esetleg szinten fokozatosan a törzs fizetések teljes kiegészítése után fog megvalósíttatni, mire nézve annak idején szinten a tanári kar feladata lesz a szükséges előterjesztést megtenni.

4. A főgymnásiumi és tanítóképzési tanárok fizetési fokozatba való besorozása a főgymnásiumi és tanítóképzési igazgató és a közpiskolai felügyelő meghallgatásával a szolgálati időn kívül a szakképzettség hivatali felkülsmeretesség és buzgóság, a tanításban felmutatott siker, a tanári pályán szerzett érdem alapján a főiskolai igazgató tanács, annak szervezéséig az egyházkerületi tanügyi bizottság által titkos szavazással történik.

5. Az ez idő szerint szolgálatban álló tanároknak nézve az az időpont a melytől a korpótlék alapjául szolgáló évek számítandók, a 2. pont a) alpontja értelmében a következőleg állapíttatik meg: Tóth József 1852. júl. 1. Tóth Samuel 1866. júl. 1. Balogh Ferencz 1866. júl. 1. Kovács Lajos 1870. júl. 1. Somogyi Pál 1872. júl. 1. Nagy Elek 1873. júl. 1. Liszka Nándor 1870. júl. 1. Kovács Sándor 1875. júl. 1. Elek Lajos 1871. júl. 1. Csiky Lajos 1881. júl. 1. dr. Karsa István 1873. júl. 1. dr. Öreg János 1874. júl. 1. Sinka Sándor 1881. júl. 1. Karai Sándor 1884. júl. 1. dr. Bacsoni Lajos 1875. júl. 1. Orosz István 1879. júl. 1. dr. Ozory István 1887. júl. 1. Döczi Imre 1876. júl. 1. dr. Erdős József 1888. júl. 1. K. Kiss József 1871. júl. 1. Sass Béla 1890. júl. 1. dr. Nagy Zsigmond 1889. júl. 1. Kulcsár Endre 1832. júl. 1. Bosznay István 1892. júl. 1. Tóth Mihály 1892. júl. 1. dr. Gulyás István 1893. júl. 1. S. Szabó József 1892. júl. 1. Bakos Tibor 1892. júl. 1. dr. Bartha Béla 1887. júl. 1. dr. Kérészy Zoltán 1895. júl. 1. Nagy József 1886. júl. 1. dr. Helle Karoly 1892. júl. 1. Török Peter 1883. júl. 1. Ferenczy Gyula 1896. júl. 1. dr. Peczkó Ernő 1892. júl. 1. Mácsay Sándor 1887. júl. 1.

TARKA-ÉLET.

Az artisták.

A színpadhoz még van köze az idealizmusnak, a szellemnek, de amit az ugynevezett «artisták» nyujtanak, akár az orfeum lübegető deszkáin, akár a cirkus homokos, süppedős porondján, az a legnagyobb részben az anyagra, az ügyességre esetleg a csinos külső kiállításra van alapítva...

Mr. Ciucelli, a ki mellékesen clown, eredetileg Kohn is, különféle bolondos tánczra, mozdulatokra betanít egy hosszú fülű irboni disznót s nagyobb sikert ért el vele, mint például akár egy Salvini Amleto jeleneteiben? ... Signora Blánának, a ki színpad szerint valami regényes hangzású spanyol báró kisasszony Andaluziából nevezve, tehát a kisasszonynak nem igen van hangja, habár énekesnőként is van nevezve, de a szemei és gyémántjai annál ragyogóbbak, a kurta selem és csipke szoknyát is bájjal, sikkal tudja a hónaljáig felemelni, friss, üde is még s bizony a bájos kisasszonynak is sokszor nagyobbak a sikerei, a hódításokról ne is beszéljünk, mint egy ihletett opera primadonnának?

Kigyó emberek, légben repülő Precziósák bámulatos ügyességgel lovagló zsokék, néger nép énekesek, csepürágók, operette és népdal énekesnők, hegedűsök és torzképítőtorok és a többi ilyenek képezik az artisták érdekes, tulajdonképeni cigányos világát, akiknek hazája igazán széles világ, Debreczenben ma, Moszkvában talán kevés napok után? ...

A művészetnek amaz alakjai ezek, melyeknek a zenekarban a lány fuvola, a siró hegedű mellett a bombardó és a czingányer a nagydobbal, szóval ők képviselik azt a mélységet, ahol az inkább az eredeti a döntő, ha mindjárt durvább, borsosabb is, ilyenek az artisták, igazi homunkulusai a művészetnek ...

Rákossy Jenő, a legnagyobb magyar műtészek egyike, a Kövessey Albert szenzációs darabjáról a hirhéd és sokaktól becsmértelt Goldstein Számiról mondotta egyszer: «ezt az ember, aki mindig finom eledelekkel él, megkivánja a kőritett liptói turót is, melyben paprika, vereshagyma, kaviár, keménymag s vaj minden bele lesz keverve, sőt a gyomornak ritkán szükséges és egészséges is az!»

Ilyen értelemben fogjuk mi fel az orfeum s hippodrom kérdését is, mi nem simfelünk ellene, a szívünknek, a lelkünknek ugyan semmi köze az egész mulatsághoz, hanem a gyomor az kívánja, hanem a gyomornak szükséges is a kőritett liptói ...

F. hó 8-ik napján holnap érkeznek meg az artisták, a Steiner Adolf jól szervezett orfeum társulata, a kibocsájtott műsor szerint igen érdekes esték lesznek az orfeum közönségének, mert a tagok egész ujak, jó hírnevűek s névszerint s az artisák foglalkozásaik szerint a következők:

A Gustontrió ezek zenebohócok. Egy nő és két férfi képezi a triót, a Somossy mulató tagjai.

Mr. Wattson másként kigyó ember, mindenhol bámulatót keltettek a mutatványai.

Miss Helene és Mr. Emilon a levegőben a drótkötélen olyan tornász mutatványokat csinálnak, hogy még néhai Blondin is, aki a Niagara felett egy szál kötélen keresztül sétált, szívesen parolazna velük, már azért is, hogy akkor biztosan nem volna a derék Blondinnak néhai az — előneve? ...

Soldos Gizella népdal és sanzonette énekesnő, még nem ismerjük ugyan, de ha a lábacska formás és iczipiczi, akkor az énekevel is minden bizonynyal fenomenális sikereket fog aratni.

Horvát Hliska opera és operette énekesnő, a sikk meg van náia, az pedig az operetténél mindig fő.

Szepessy Ilonka exentrique és

szanzone a állitól a színészettől lett elhódítva, hisszük tehát, hogy fog hódítani színt.

A tánczról, tréfás dalokról s aktuális couplett énekekről Bodroghi és Bácskai s Szirmai Andor urak fognak gondoskodni, hogy messzi repül a gond s folyton harsog a kacaj ...

A zenekar vezetője maga a direktor, Steiner Adolf, ki már elég agg harczos e ténren, hogy szakértelmétől, ügyességétől a legjobbakat lehessen remélni.

Az artisták, az orfeum megnyitó első nagy előadása holnap leend a Sas utcában, a régi Vilmos fele helyiségben, ahol Breuer a vendéglős ... Csak hadd szóljon hát a klarinét, tapsoljunk!

Chevalier de Flaneur.

Színház.

Albus tanár bemutatásai.

Mióta a debreczeni színházban három estén át ragyogtatta a világ legnagyobb tragikus zseniálitása szárnyalását s a negyedik előadást már kedve sem jött bemutatni a közönség jéghidegsége következtében, azóta talán már szó sem lehetne a színházi rovatról de mivel Albus tanár is itt ragyogtatta a villamosság segítségével képesorportjait, még e bemutatásról is e rovatban írunk.

Amit nem írhattunk — fájdalom — Salvini egyik előadásáról sem; ki már azóta a dőlő tornyáról híres Pizában, otthonában szívja a balzsamos illatú levegőt — Albus tanár első föllépte nem mindennapi szavakkal kell kezdenem — zsufozt ház volt, mely feszült figyelemmel, a legnagyobb kíváncsisággal várta az óriási villamos képesorportok bemutatását. Milyen különös is a legtöbb ember — jobban szereti a bűvészetet, mint a — művészetet!

De a dolgra térek: As első szakaszban Aláthatalan világ lett láthatóvá A legszebb, pompásan sikerült preparátumok kaleidoszkópja volt az 300,000 500,000-szeres nagyságban. Majd H a lál a jég közt címmel mutatta be Albus tanár Nordenskjöld felkutatására kiküldött és De Long kapitány vezetése alatt álló ameri «Jeanette» hajó északarki expedícióját, mely képesorportban az északi fény, az éjfeli nap fölragyogása s a kettős nap megpillantása vonta leginkább magára a nagy közönség figyelmét.

A második szakasz Az orosz birodalom keresztül címet viselve s abba Oroszországnak eddig még kevésbé látogatott városait, monumentális építkezéseit, valamint azok napjainkig való fejlődését láthattuk.

Remek volt az Egy király fantáziája. II. Lajos, bajor király, tündér palotáinak képesorportja.

A harmadik szakaszban a «Fata morgana» (déliab) gyönyörködtetett. Majd a «Körnt a Föld körül villamvonaton harminc perc alatt» emelt magával s különösen megragadó volt a Vezuv kitörése s Pompeji és Herkulánum, a mik ezer éven át voltak a föld alatt, kiasatáuk után stb. stb.

Befejezésül jelenetek voltak, a regé- és esodavilághól, Majd pedig mulatságosan kápráztató egyveleg és festmények kerültek elő gazdag színben és fényben.

Ajánljuk a nagy közönség figyelmébe az óriási villamos képesorportok bemutatását, mely képesorportok által Albus tanár este 6-tól 8-ig mutatva tanít.

Kovácsy Kálmán.

Még két előadás. Komjáthy János színgazgató tudvaleg nyolczadikáig kapott arra engedélyt, hogy a színházban előadásokat tarthasson. Az a körülmény azonban, hogy az Albus tanár mutatványai iránt nagy érdeklődés nyilvánult, arra ösztökelték a színgazgatót, hogy még két este engedélyt kérjen a tanácstól. A városi tanács tegnapi ülésében halárhozott a kérelem felett, megengedte, hogy Albus

tanár szombaton és vasárnap este megismételtetésére mutatványait, de azzal a kikötéssel, hogy a két előadás jövedelméből ötven forint a városi tisztviselők nyugdíjintézetére fordították. Albus tanár tehát hoinap szombaton és holnapután vasárnap új programmal tart mutatványokat a színházban. Szombaton a gyermekkedvűek kedvéért délután négy órakor, vasárnap fél nyolckor kezdődik az előadás. A szombaton délutáni előadást fél helyárral, a vasárnap estit pedig épp úgy, mint tegnap és ma mérsékelt helyárral tartják meg.

Ujdonságok.

* **A közgyűlés előkészítése.** A május hó 28-iki városi közgyűlést számos teljes tanácsülés fogja megelőzni, a melyeken az odakerülő rendkívül fontos ügyeket készítik elő és látják el tanácsi javaslatokkal. Az első teljes tanácsulást május hó 13-án d. e. 10 órakor tartják meg a városháza nagy termében gróf D e g e n f e l d József főispán elnöklété alatt.

* **Debreczen küldöttsége Pozsonyban.** Debreczen sz. kir. várost a f. hó 16-án Pozsonyban végbemenendő Mária Theresia szobor leleplezésén, a városi tanács határozata értelmében S i m o n f f y Imre kir. tan. polgármester és K i r á l y Gyula tanácsnok képviselik. — A nagyszabású ünnepélyre tudvalevőleg Ö Felsője is megígérte megjelenését azonban most Debreczenben nem tudják, hogy tekintettel a királyi családot, Erzsébet király asszony testvérének, az Alenconi hercegnő szerencsétlen halálával ért gyászt, nem fog-e elmaradni az egész ünnepély későbbi időre.

* **A szabolcsi főispán beiktatása.** Mint már megirtuk, holnap megye végbe F e i l i t s c h Berthold bárónak, az új szabolcsi főispánnak a beiktatási ünnepélye. Az új főispán kíséretével ma reggel indult Budapesről és délután 3 óra 39 perczkor érkezett Debreczenbe. Itt csatlakozott hozzájuk Debreczen sz. kir. város köldöttsége, melyek tagjai tudvalevőleg K o m l ó s s y Arthur főjegyző, V e c s e y Imre és R o n c s i k Lajos tanácsnok. — Öt órakor érkezik meg a v o n a t a n y i r e g y h á z i — állomásra, hol a megyei törvényhatóság és a városi képviselőtestület élén B e n c s László polgármester fogadja és üdvözlöi. Innen bevonulás lesz a vármegyeháza elé, hol M i k e c z János alispán tart üdvözlő beszédet a főispánhoz. Este bankett lesz s ezzel a mai ünnepély befejeződik. A tulajdonképeni beiktatás a holnap délelőtt 10 órakor kezdődő megyei rendkívüli közgyűlésen lesz. Hajdúvármegye küldöttsége: R á s ó Gyula kir. tan. alispán és W e s z p r é m y Zoltán főjegyző, valamint gróf D e g e n f e l d József főispán és titkája dr. M e d v e Zoltán kíséretében csak a holnap reggeli vonattal mennek át Nyíregyházára, mivel ma délután az állandó választmány ülésén kell jelen lenniök.

* **A debreczeni gazdasági egyesület** vasárnap, f. hó 9-én délelőtt 9 órakor a gazdasági tanintézet helyiségében gyűlést tart, a melynek tárgya a f. hó 23-án tartandó hortobágyi lődijazas és csikóverseny részletes programjának megállapítása leendő.

* **A városi főmérnöki hivatal figyelme.** A következő panaszos sorokat kaptuk: Felhívjuk a mérnöki hivatal figyelmét egy elfelejtett, de nagy forgalmu és több intelligens család által lakott városrész mizeriájára: ugyanis míg az Ispotály utca a város atyák ó szíveségéből gyalog járdát kapott, hogy az ott lakók akadály nélkül járhasanak, az Ispotály utcára benyúló több zugok átjárói azonban esős idők alkalmával a hanyag gondatlan kezelés miatt csaknem átgázolhatatlannak a sártól és így van elég szomorú állapot a jelenben is, pedig mi Ispotály utcai polgárok csak úgy fizetjük a járda adót, mint más utcai polgárok, bizva tehát ezen jogos és méltányos felszólamlásunk után a városi főmérnöki hivatal erélyes intézkedésében és

abban hogy szigoruan utasítani fogja az utbiztosít, hogy utcánkra vagyis az átjárókra azoknak tisztán tartására a jövőben nagyobb gondot fordítson. A jelenleg sáros átjárók megtisztítását sürgősen kérjük. Több Ispotály-utcai választó polgár.

* **Uj ének és zenetanár az ev. ref. tanítóképezdén.** Említettük már, hogy a Szotyori Nagy Károly halálával megüresedett ének és zenetanári tanszéket, melyet addig ő mint bejáró énekvezér vezetett, különválasztják. Az ügyek megvizsgálására kiküldött bizottság küldöttsége a tanári fizetéseken kívül foglalkozott még a tanítóképezdében felállítandó új ének és zenetanári tanszék felállításának kérdésével, mire nézve azt a javaslatot fogja az egyházkerületi közgyűlés elé terjeszteni, hogy az ének és zenetanításnak eddigi ellátása helyett — egyik énekvezér mint bejáró vezetteddigi a tanítást — a tanítóképezdén egy önálló rendes ének és zenetanári tanszék szerveztessék 1200 frt fizetéssel és 400 frt lakáspénzzel, amelyből 1200 frtot az egyházkerületi penztár terhére kíván hátrítani a bizottság.

* **Eljegyzés.** Schneider József a győrszigeti olajgyár főkönyvelője és diszponense tegnap este jegyezte el Katz Jakab helybeli ismert kereskedő s a Polgári Takarékszövetkezet buzdó igazgatójának szép és kedves leányát Saroltát. Szívvel gratulálunk az eljegyzéshez.

* **Köszönetnyilvánítás.** Mindazoknak, kik boldogult leányunk és testvérünk végtisztességtételén megjelenni szívesek voltak és ez által is mintegy enyhítették mély fájdalomukat, fogadják ezen az uton részvételükért hálás köszönetünket, Debreczen, 1897. május 7. Kovács Péter és neje gyermekeik nevében is.

* **A modern therapiában** a természetes gyógyvizeknek használatát ezek között különösen az orvosi megfigyelések alapján a maga nemében legkiválóbb „F e r e n c z J ó z s e f” keserűvizet ajánljuk. A F e r e n c z J ó z s e f keserűviz több mint 20 év óta van használatban, s az egész országban kapható. A F e r e n c z J ó z s e f keserűviznek egy családban sem szabadna hiányoznia.

Távirat.

A párisi katasztrófa.

Budapest, május 7. A »Debr« ered táv. Párisból jelentik: F a u r e köztársasági elnök a következő táviratot intézte Ferencz József császár és királyhoz: »Epen most értesülök róla, hogy az Alenconi hercegnő asszony áldozatul esett a b o r z a s z t ó katasztrófának, mely Párist és egész Franciaországot oly borzasztó gyászba borította. Engedje meg Felsőged, hogy ama veszteség alkalmából, mely Felsőgedet oly kegyetlenül és k ö z v e t l e n ü l s u j t o t t a, — császár és kir. Felsőgednek és a császárné és királyné ö Felsőgednek élénk részvételmét és mély rokonszenvemet fejezzem ki. F a u r e F é l i x.

Ferencz József király ezen táviratra így válaszolt: »Mélyen meghatott meleg részvéte, melylyel gyászunk fájdalmában osztozni méltóztatik. A császárné és királyné valamint én szívünk belsejéből mondunk köszönetet ezért Ö nek elnök ur, fogadja részünkről biztositását annak, hogy bennem Ön iránt, Páris és egész Franciaország iránt élnek a gyász és rokonszenv azon érzelmei melyeket a szomorú esemény számos áldozata és kétségbeesett családjainak vesztesége keltett F e r e n c z J ó z s e f.

A gyász a főrendiházban.

A főrendiház mai ülésének elején Tóth Vilmos elnök meleg szavakban emlékezett meg a királyi családnak az Alenconi hercegnő halálával ért gyászáról. Bánfiyt felkérték ennek tolmácsolására.

A külföldi udvarok részvéte.

Miklós orosz czár és Mária Fedorovna czárné valamint Vilmos német császár szintén meleg táviratokban fejezték ki a bécsi

udvarnál r é s z v é t ü k e t é s m i n d k é t uralkodóház nagyköveteivel képviseltet magát a notredamei templomban végbemenendő gyászi tiszteleten.

BÉSZLER IMRE.

1850—1897.

Nagy csapás érte Bészler János városi erdész urat és a köztisztelőben álló Bészler családot: B e s z l e r Imre h.-sámsoni ev. ref. lelkész, Bészler János ur legidősebb fia — mint lapunk tegnapi számában már röviden jeleztük — jobb létre szenderült. Elhunytának híre nem jött váratlanul, — mert tudtuk azt, hogy Bészler Imrét már régebben szélhűdés érte s az orvosi tudomány nem nyújtott reményt arra, hogy régi egészségét s erejét újból visszanyerje, — de mégis nagyon fájdalmas a csapás, mert élete delén ragadta el a kérelhetetlen végtet híveitől, szerető családjától s barátaitól. *Multis ille bonis flebilis occidit.*

Sokan gyászolják őt; nemcsak övéi, — kiknek szerető gondoskodása aggodással s éber figyelemmel vette körül betegágyát, — nemcsak egyháza, mely kitűnő lekipásztort s jeles egyházi szónokát veszttette el, — hanem nagy számú ismerősei, barátai s tisztelői is, kiknek alkalmuk volt vele közelebbről meg ismerkedni.

Bészler Imre, ki szülő városában, Debreczenben végezte tanulmányait, előbb Vértessen volt lelkész, hol kedvelt alakja volt a társas köröknek, melyeket vidám kedélyével s szeretetre méltó modorával lebilincsel. Az egyszerű papi házban igen sokszor fordult meg magas rangú veudegek, a vidék előkelőségei is, kik a ház lakóját úgy is mint lelkészt, úgy is mint nemes szívű embert, úgy is mint megbízható, hü barátot őszintén tisztelték és szerették. Neje, háza üdvös lelke, szeretettel karolta at családját s boldogság és meglegedés lakozott a kis hájékban. E boldogságot azonban lerombolta első nejeének korai elhunytá a mi megrázó hatást gyakorolt a hiba merült férjre s betegségének kulfefe talán itt keresendő. — A vértessiek nagy bánatára ezeltől 6 évvel a hajdu-sámsoni népes ev. ref. egyház választotta őt lelkészeül s ő e választást elfogadta.

Másodszor is megönsülvén, új életkedéllyel kezdte gondozni egyházát, de csak alig pár évig lehetett híveinek vezetője, mert a betegség meggátolta kötelessége teljesítésében. Betegsége alatt is folytonosan érdeklődött egyházának ügyei iránt, sőt a midőn egészségi állapota engedte, maga végezte az egyházi szertartásokat, nem gondolván arra, hogy ez által csak betegségét súlyosbítja.

Utolsó pillanataig gondozva egyházának érdekeit, úgy hunyt el, mint e kötelességtudó harcos, az utolsó csepp vérig védett sánctetőn. Koporsóját neje s öt leánygyermeke állják körül s könnyeik közé vegyül a hajdu-sámsoni nép könnye is. Legyen áldott az igaz ember, a jó honfiu, a szerető családapa s a derék lekipásztort temléke!

Mélyen lesújtott családja a következő gyászjelentést adta ki: Mély fájdalommal tudatjuk szeretett férjemnek, jó apáknak, fiamnak, testvérünknek és sógorunknak, **Bészler Imre** h.-sámsoni ev. ref. lelkésznek, élete 47-ik, boldogházassága 6-ik évében f. hó 6-án hosszas betegeskedés után történt elhunytát. Boldogult halottunk kihült tetemei a lelkész lakon történendő rövid gyászszertartás után folyó május hó 8-án d. e. 10 órakor fognak a h.-sámsoni sirkertben örök nyugalomra tétetni. Ezen szomorú végtisztességtételre az elhunytak és családunknak barátait fájdalommal szívvel meghívjuk. H.-Sámson, 1897 május 6-án Neje: Bészler Imrené, szül. Gabóczy Pirokska. Gyermekei: Emma, Ilona, Viola, Anna, Josefa. Atyja: id. Bészler János. Testvérei: János és felesége: Hubay Teréz gyermekeikkel, Gyula, Anna és férje: Csiky Lajos gyermekeikkel, Kálmán. Sógora: Kiss Bertalau és gyermekei.

Szerkesztői üzenetek.

Rubos Árpád Nyíregyháza. Szombaton délután 6 órakor érkeznek az *avokk*. Koszorus, fehér leányokról gondoskodni. Zene elengedtetik. Üdvözlő beszéd, minél rövidebb. B. Gy. vel az állomásnál várjatok.

V. T. Debreczen. Van szerencsénk becses személyének tudomására hozni, hogy az idegbajos betegség tünetei annyifélek, miszerint bizonyos *K r a f t-E b o i n g* nevű úri ember egy hatalmas könyvet is írt össze róluk, így mi már legfeljebb csak kontárkodnánk, ha még utána is belemernénk fogni az idegbetegségek ismertetésébe, mely különben is az orvosi tudomány körébe tartozik. Arra a kérdésére azonban, hogy miként s mivel gyógyítható az, arra már szívesebben felelünk. Ha a feleség ideges, akkor egy divatos ruha mindig hathatós gyógyszer a férj számára a kedvenc étel, a szerelmeseknél a csók, de akin már az ideges öröngés vett erőt azoknál csak a hidegvíz, korbács és kényszerzubbony segít. Ha legyednek azért komoly a baja, akkor forduljon inkább egy jónevű ideggyógyászhoz, ne pedig egy politikai napilap szerkesztőjénél keresse az enyhülést, mert ott van még csak az igazi ideges világ!

K. J. szinigazgató urnak Nyíregyháza. Ismerve igazgatóságának ama nemes szenvedélyét, melynek következtében lázas gyűjtője minden sikerült és új, komoly vadásztörténeteknek, kész örömmel közzéljük szeretett igazgatóságoddal elegendes legújabb vadásztörténetet, hogy mint lehet legkönnyebben megfogni az oroszlánt?

Tehát mindenekelőtt vásárolj az ember a z s i b o g ó n a z s z i t á t. Valami finomabb, kevésbé használt szitát, melynek a reczóján még nincsen lyuk. Azután a nyakába felölti a h a v e l o c k-ját, szalmát, vékliit pakol a zsebébe, így felkészülve kimegy legelőbb a sámsoni homok dombokra, hol tudvaleg leg igen sok a homok.

És itt leül aztán a legnagyobb homok dombra s elkezd szitálni, szitálni sok homokot, mignem tele szitált egy völgyet s mignem belátta, hogy ez a homok pusztaság még nem a Szahara pusztaság s itt csupán homok van, de oroszlán nincsen, sőt még oroszlán sem!

Mert — és ez ép a Hübnere a történetnek — ha a család után is veszi a fíradtságot s a szitával együtt Sámson, Konyár ellenében elindul a Szahara pusztaságra, ott már nyert a dolga, ott már van oroszlán — de Békényben is — csak a szitát kell belemárni a homokba. A szaharai homok a szitából kihull, az oroszlán pedig bent marad a — z i t a k é r e g e n . . .

Egy oroszlán tehát már meg van fogva. Igen, de esetleg tizenkét oroszlánra is lehet az embernek szüksége. Hát persze ugy-e akkor tizenkészer mártja a szitát bele az ember a szaharai homokba s mindjárt meg van a tizenkét oroszlán? Hó! csak hogy ez sok időbe kerülne ám! De hátha esetleg egy tizenháromadik oroszlán kint maradna a szita kérgen kívül, az akkor mindjárt meg is ehetné az embert h a v e l o c k o s t u l, szitástul együtt? Ez esetben tehát ismét egyszerűsíteni kell az eljárást.

Fog az ember a szitával egyszerűen négy darab oroszlán, azokat aztán beviszi egy oázisra, ahol a pálmák aljára simább, tisztább a homok. Itt aztán pyöngöden leteszi a négy oroszlán a homokra, kréllával egy hármast számot jegyez alájuk s aztán e számjegyet és a négy oroszlán szépen aláhuzza, a kettőt összeszerozza, 3 4 = 12, s mindjárt megvan a tizenkét darab oroszlánja, mi pedig már, a M i l e Pali bizonyossága szerint is, egy kész — á l l a t s e r e g l e t.

Paulus.

CSARNOK

Egy detektív regénye.

— **Ottolengni Rodrigótól.** —

— A Debreczeni sajtó fordítása. —
(Folytatás.)

— Boldog ember! Szerencsés! Igazán, irigylem a szerencsédét!

— Kedves Thaurét, már hogy beszélhet egy olyan okos ember olyan ostobaságról, mint a szerencse? Szerencse ép úgy nincs, mint a hogy balsors. Minden ember a kisebb

vagy nagyobb ügyessége szerint formálja a sorsát. Ön irigyeli én tölem Emilyát, holott a nővérecskéje, Dóra, szinte úgy meg van olyan gyönyörű és még hozzá gazdagabb is.

— Miss Dóra minden bizonynyal igéző, kedves gyerek, de ez ép nem biztosítja az én kérdő sikeremet. Különbömit akart ön avval mondani, hogy ő még gazdagabb, mint néje?

— Nézze kérem, a néje annyira szereti ezt a kis leányt, hogy tizezer dollart ígért neki — egy feltétel alatt.

— Micsoda feltétel alatt?

— Hogyha Emilya beleegyezésével választ magának férjét.

— Akkor — szakította meg Thaurét a hallgatást, akkor bizonyos, hogy az ön befolyása nagy jelentőséggel fog érvényesülni, mert hisz ön lesz az egyedüli férfi a családban. Mondja tehát kérem, ha komoly kérés szándékkal lépne fel Dórával szemben, segítene ön ez óhajomban?

— Nem is új e gondolat előttem, de nem is idegenkedem tőle, csak Dórát nyerve meg, én részéről beleegyezem.

— Köszönöm, mondta Thaurét, igaztosságot alig folytathatván el s midőn a szalodába érve Mitcheltől elvált, a nagy karoszekbe beleülvén, még éjfélén is tul fent mé-lázott, tündéres légyarákat epítve, mik valami nagyszerűek lehettek, mint az arczának ön-elégedett kifejezéseiről is látszott.

Ekként alakultak a körülmények, mikor az esküvő napja felvirradt. Remsensékhez két pompás csokor is érkezett, mindegyik a Dóra részére, teljes szegfű csokor volt az egyik, ezt Randolph küldte, a másik különféle fajta virágokból volt össze állítva. De igen finom izléssel, ez meg Thaurét-től származott. — Dóra felbontván az ibolya csokor szalagját, abból kiválasztott néhány legszebbet, többfele színben is. Kis csokorba kötötte össze, a ruhája kivágásánál feltűzte, úgy hogy folyton érezhette illatát. A másik csokrot pedig kezében tartván, úgy távozott a házból. Hanem aztán a nagy tolongásban, mely a templomban volt, észre sem vette, mikor a templom ajtóban leesett a melléről a szegfű csokor. Így Randolph, ki vőfély volt s a menyasszonyt vezette, csupán annyit látott, hogy Dóra nem az ő csokrot viselte. És midőn később kérdészködésére Dórától megtudta, hogy kitől származott a másik virágcsokor, szó nélkül hallgatott ugyan, de igen keveset aludt az éjszaka.

Midőn a menyasszony kíséretével a templomba lépett, az emberek természetesen várták volna már a vőlegényt is. És igen bámultak, hogy még mindig nem jött. Susogni kezdtek, kérdéseket intéztek egymáshoz, de melyre egyikőjük sem tudott megfelelni? Már kinossa az ékényessé feszült a helyzet. — Michel néhány barátja lábujjhegyen a sekrestye felé sietett, ahol a vőlegény kíséretével együtt volt, de melynek ajtajában egy szolgáló állott, aki senkit sem engedett be oda. E közben az ajtó mögött egy rövid, de igen izgatott jelenet játszódott le. Ép abban a perczben, midőn a vőlegény kíséretével együtt már a templomba akart bemenni, egy örült gyorsasággal robogó kocsis állott meg a sekrestye külső ajtaja előtt, melyből Barnes felindultan ugrott ki.

— Há! Istennek! Csak hogy nem késtem el — kiáltotta a jelenlevők nagy bámulására.

— Anyira biztos ön ebben? — kérdezte Michel lesujtó, bántó nyugalommal.

— Azért jöttem, hogy a házasságot megakadályozzam, mondta a detektív kissé felizgulva.

— Talán úgy értette, hogy akadályoztassa? De hisz ennek eleget is tett! Mert már nekem azóta csakugyan ott kellene lennem az oltárnál, a menyasszonyom mellett.

— Határozottan mondom önnek, hogy azért jöttem, hogy ezt a házasságot megátoljam és —

— Egy perczig még Mr. Barnes. Nekem nincs most sok vesztegetni való időm, de viszont nem is szeretnék itt mindent kitalálni. Hallgasson reám. Ugy hiszem, jól következte-

tek, hogy ön bizonyos okokat vél ismerni arra nézve, melyek miatt a házasságot megakarja gátolni. Igazam van!

— Ezt már én is mondtam.

— Nos, eláll ettől, ha bebizonyítandom önnek, hogy a házasság megakadályozásával nem fog célt érni?

— Természetesen! De az merőben lehetetlen.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Debreczeni piaci árak.

A f. hó április 26—27-iki debreczeni betéti vásáron a következő árakat jegyezte a vásárló felügyelőség. G. bona arak: Buza 7.50. 7.45. 7.40 Kétszeres 5.90 5.85 5.80 Rozs 5.30 5.75. 5.20 Arpa 4.50 4.45 4.40 Zab 5.30 5.75 5.70 Tengeri 4.00 3.95 3.90 Burgonya 1.80 Ló felhajtott 1100, eladott, 700 Marha felhajtott 1000 eladott 600. Sertésvásár: sertés felhajtott 1470 eladott 1135 6 hónapostól 1 évig sovány 35—45 frt. 1 évestől 1 1/2 évig sovány 45—60 frt. 1 1/2 évtől 2 évig sovány 60—75 frt. Öreg sovány 75—95 frt. Kövér 100 kiló 48 frtől 54-ig. Szalonna és hajt 100 kiló 6 szalona 52 frt. 100 kiló hajt 60.—62 frt. Husarak; 1 kiló marha hus 40 42, 44, 52f 54—56 és sertéshus 52—64 kr, borjúhus 56 kr, Tízifa 4 kbm. tölgyfa 12 frt, bükkfa 13 frt Nyárfa 7.50, felvágás 2 frt, faelszalítás 1 frt 20 kr Napszámárak. Szöllőben: férfi ellátással 70 kr, ellátás nélkül 1 frt. Nő ellátással 30 kr ellátás nélkül 50 kr. Gyermekek ellátással 15 kr, ellátás nélkül 30 kr. Mezei munka: férfi ellátással 60 kr, ellátás nélkül 90 kr. Nő ellátással 30 kr, ellátás nélkül 50 kr. Gyermekek ellátással 20 kr, ellátás nélkül 35 kr.

A trieszti általános biztosító társaság (Assicurazioni Generali) f. évi április hó 12-én tartott 65-ik közgyűlésen terjesztettek be az 1896. évi mérleget. Az előtűnik fekvő igen terjedelmes szármadás 60 oldalra terjed és mint minden évben úgy az idén is számos rendkívül érdekes statisztikai adatokat tartalmaz. Ezen jelentésből látjuk, hogy a központi igazgatóság a napirend előtt szomorú kötelességnek felelt meg, midőn elhunyt, felejtethetlen érdemű magyarországi képviselőjéről **Rott Józsefről** következőképen emlékezett meg kegyeletteljesen:

Rott József budapesti képviselőségünk főnöke, legelőkelőbb munkatársunk, ki kora ifjúsága óta felülmúlhatlan buzgalommal szentelte teljes tevékenységét és szellemének kiváló adományait a társaság érdekeinek, a múlt év végén súlyos betegségnek eset áldozatul. **Rott József**, elhunyt kartársunk emlékét mindig tiszteletben fogjuk tartani s Önök bizonyosan csatlakoznak mely gyászunkhoz és ennek ünnepies kifejezést is fognak adni.

Az évi jelentésből látjuk, hogy az életbiztosítási osztály díjtartaléka 1896. évi december 31-én 3.682.783 frt 61 kr. 48,914.760 frt 37 kr-ra emelkedett. Az ugyanakkor érvényben volt életbiztosítási tőke összege 189.549.380 frt 95 kr-t tett ki, míg az évfolyamán bevett díjak 7.877.184 frt 57 kr-ra rugtak.

A tűz és szállítmány-biztosítási ágakban a díj és illeték bevétel 11,660.231 frt 19 kr. volt; midő 4,694.768 frt 19 kr. viszonzbiztosításra fordított, úgy, hogy a tiszta díjbevétele 6,965.463 frt-ra rugott, — mely összegből 3.315.061 frt 39 kr. mint díjtartalék mind-mehertől menten, a jövő évre vitetett át. — A jövő években esedékessé vált díjkötelezetvények összege 31,896.255 frt 27 kr-ra emelkedett.

Károkkért a társaság 1896-ban 9,890.288 frt 74 kr-t folyósított. Ehhez hozzáadva, az előbbi években teljesített kárfizetéseket a társaság alapítása óta károk fejében 291,247.887 frt 35 kr-nyi igen tekintélyes összeget fizetett ki. — Ebből a kártérítési összegből háánkra 54,452.856 frt 37 kr esik, mely összeget a társaság 166,000 káresetben fizetett ki.

A nyereségtartalékok közül, — melyek összesen 6,554.104 frt 64 kr-ra rugnak, külö-

...nösen kiemelendők : az alapszabályszerinti nyereségtartalék mely 2,625.000. frtot tesz ki, az értékpapírok árfolyam ingadozása és fedezetére alakított tartalék, mely dacára annak, hogy e célra egy 500.000 frtos külön tartalék áll fenn, az évi nyereségből kihalított 280.000 frttal 3849.104 frt 64 kr-ra emeltetett fel és továbbá a 80.000 frtra rugó kötetések tartaléka. — Ezekon kívül fennáll még egy 120.000 frtot kitevő külön alap, melynek az a rendeltetése, hogy az életbiztosítási osztályban a kamatláb esetleges csökkenését kiegyenlítse.

A társaság összes tartalékjai és alapjai, melyek elsőrangú értékekben vannak elhelyezve az ideai átutalások folytán 61.051.211 frt 83 krról 66.174.010 frt 30 krra emelkedtek. Ezen értékekből több mint 18 millió magyar értékekre esik.

Ezen alkalommal felemlítendőnek tartjuk, hogy a cs. és kir. felsőcs. uralkodó család magán és alapítványi uradalmainak Magyar, Cseh és Morvaországban levő összes épületei, beltéri készletei és terményei, valamint gyáriai tüz ellen a triesti általános biztosító társaságnál (Assicurazioni Generalinál) és a természetnyelvek jég ellen az Assicurazioni Generali társaságánál, a Magyar jég és vízont-biztosító részvénytársaságnál hosszú időre lettek biztosítva.

Nyilt-tér.

GÖRBERSDORF

Klimat. gyógyintézet tüdőbetegek számára.
1896. július 28-án.

Alólirott, mint a görbersdorfi tüdőbetegek klimatikus gyógyintézetének tulajdonosa, segíteni akarván a szenvedő emberiségen, örömmel hozom nyilvánosságra, hogy gyógyintézetemben a

„Margit“ Magyar Selters

gyógyvizet 1897 óta állandóan a legjobb eredményre alkalmazom a **légutak hurutos bántalmainál**. A Margit-víz gyógyintézetemben is kivivta magának a megérdemelt **Magyar Selters gyógyviz** elnevezést. A legitisztább lelkümmel ajánlom ezen kiváló gyógyviz alkalmazását orvostársaimnak és a mellbajokban szenvedő emberiségnek is.

Dr. Theodor Römpfer.

Árverési hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város tanácsa részéről közhírré tétetik, miszerint a gépjavitó műhely telep területéből használatra visszabocsátott 18 k. hold 1200 ööl terület az 1897 év május hó 1-től 1902. évi október hó 1-ig terjedő időre a városháza kis termében folyó év május hó 12-ik napján d. e. 9 órakor nyilvános árverésen a városi számvevői hivatalban megtekinthető feltételek mellett haszonbérbe kiadatik.

Miről az árverelni óhajtok azzal értesítetnek, hogy a kikiáltási ár 10 %-kát bántapénzül az árvereltetett bizottság kezéhez készpénzben letenni tartoznak.

Debreczen, 1897. ápril 29.

Városi tanács.

P SERHOFER J. vértisztító labdaccai

azelőtt „Általános labdaccai“ név alatt; mely utóbbi nevet teljes joggal megérdemlik, mivel csakugyan alig létezik betegség, melyben ezen labdaccai csodás hatásukat ezerszeresen be nem bizonyították volna.

Evtizedek óta ezen labdaccai általános elterjedésnek örvendenek és alig van család, melyben ezen kitűnő háziszerből készlet nem volna található. Számítalan orvos által ezen labdaccai háziszerből ajánlottak minden oly bajknál, melyek a rossz emésztésből és székrekedésből erednek, mint epizavarok, májbajok, kólika, vértolulások, aranyér, bélvértetés s hasonló betegségeknél. Vértisztító tulajdonságuknál fogva kitűnő hatással vannak **vérszegénység** szav abból eredő bajknál is; így **sápkórúlnál**, idegességből származó **fejféjfásoknál** stb. Ezen vértisztító labdaccai oly könnyen hatnak, hogy a legsekélyebb fájdalomnak sem okozzák és ennek folytán még a leggyengébb egyének, de még gyermekek által is minden aggodalom nélkül is bevehetők. — A számítalan hálaíratból, melyet e labdaccai fogyasztói a legkülönbözőbb és legnehezebb betegségek után egészségük visszanyerése folytán hozzáuk intéztek, ezen helyen csakis néhányat említenek azon megjegyzéssel, hogy mindenki, a ki ezen labdaccaikat egyszer használta, meg vagyunk győződve, azokat tovább fogja ajánlani

Köln, 1893. április hó 30-án

Tisztelt Pserhofer ur! Legyen szíves és küldjön nekem ismét 15 tekercset az ön felülmulhatatlan vértisztító labdaccaiból utánvételel. Fogadjam is legmélyebb köszönetemet labdaccai csodáhatásáért.
Maradok teljes tisztelettel Pawlistik Ferencz, Köln, Lindenthal.

Hrasche, Flödnik mellett, 1887. szept. hó 12-én.

Tekintetes ur! Isten akarata volt, hogy az ön labdaccai kezeim közé kerültek, melyeknek hatását ezennel megírom: Én gyermek ágyban meghültem, olyannyira, hogy semmi munkát sem voltam többé képes végezni és bizonyára már a holtak közt volnék, ha az ön csodálatra méltó labdaccai engem nem mentettek volna meg. Az Isten áldja meg Önt ezért ezerszer. Nagy bizalom van hogy ezen labdaccai engem is tökéletesen ki fognak gyógyítani, a mint már másoknak is egészségük visszanyerésére segítségül szolgáláltak.

Knifcz Teréz.

Bécs-Ujhely, 887. november 9-én.

Mélyen tisztelt ur! A legforróbb köszönetemet mondok ezennel Önnek 60 éves nagynéném nevében. Az illető öt éven át szenvedett gyomorhurutban és vízkórásban, már életét is meguntam, melyről egyébként le is mondtam, midőn véletlenül egy dobozt kapott az ön kitűnő vértisztító labdaccaiból s azoknak állandó használata folytán tökéletesen kigyógyult.
Legfőbb tisztelettel Weinczettel Jozefa.

Eichengraberamt, Gföhl mellett, 1889. márcz. 27-én.

Tekintetes ur! Alólirott ismétlen kér 4 csomagot az ön valóban hasznos és kitűnő labdaccaiból. El nem mulaszthatom legnagyobb elismerésemet kifejezni ezen labdaccai értéke felett és azokat, ahol csak alkalom nyílik a szenvedőknek legmelegebben fogom ajánlani. Ezen hálaíratom tetszészerint használására Önt ezennel felhatalmazom. Teljes tisztelettel Hahn Ignác.

Gottschdorf, Kohlbach mellett, Szilézia, 1886. okt. 8.

T. ur! Felkérem, miszerint az ön vértisztító labdaccaiból egy csomagot 6 dobozzal küldeni sziveskedjék, Csakis az ön csodálatos labdaccainak köszönhetem, hogy egy gyomorhajótól, mely engem öt éven át gyötört megszabadultam. Ezen labdaccai nálam sohasem fognak kifogni, s midőn legforróbb köszönetemet kifejezem, vagyok tisztelettel Zwickl Anna.

Ezen vértisztító labdaccai csakis a **Pserhofer J.-féle** az „arany birodalmi almához“ **csiszolt gyógyszer**tárból, **Bécsben, I., Singerstrasse 15. sz. a.** készíttetnek valódi minőségben s egy 15 szem labdaccot tartalmazó doboz ára 21 kr. Egy csomag melyben 6 doboz tartalmazatik 1 frt 5 krba kerül; bérmentellen utánvételi küldésnél 1 frt. 40 kr. egy csomagnál kevesebb nem küldetik el.

Az összeg előbbeni beküldésénél (mi legjobban posta-utalványon eszközöltük) bérmentellel küldésel együtt 1 frt 25 kr., 2 csomag 2 frt, 30 kr., 3 csomag 3 frt 35 kr., 4 csomag 4 frt 40 kr., 5 csomag 5 frt 20 kr., és 10 csomag 9 frt 20 krba kerül.

N.B. Nagy elterjedésük következtében ezen labdaccai a legkülönbözőbb nevek és alakok alatt utánoztatnak; ennek következtében kértük csakis Pserhofer J.-féle vértisztító labdaccaikat követelni és csakis azok tekintetét valódiaknak, melyeknek használati utasítása a Pserhofer J. névaláirással fekete színben és minden egyes doboz fedele ugyanazon aláírással vörös színben van ellátva.

Bernhardi alpesifü liqueur Bernhard W. O.-tól Bregenzben, 1/4 üveg 2 frt 60 kr. 1/2 üveg 1 frt 40 kr. 1/4 üveg 76 kr.

Amerikai közsvénykenőcs gyors és biztos hatása legjobb szer minden közsvényes és esuzos bajok, u. m.: gerincz-gátás stb. stb. ellen. 1 frt 20 kr.

Tannochinnin hajkenőcs, mennyi hajnövesztő szer között orvosok által a legjobbnak elismerve. Egy elegáns nagy szelenczével 2 frt.

Általános tapasz, **Stoudel tanártól**, Űtés és szúrás által okozott sebeknél, mérges daganatoknál, ujjkukacsz, sebes-vagy gyuladt meil vagy más ily bajknál mint kitűnő szer lön kipróbálva. 1 tégely 50 kr. Bérmentve 75 kr.

Fogbajtsam **Pserhofer J.-től**. Sok év óta a fagyos tagokra és minden idült sebre, mint legbiztosabb szer elismerve 1 köcsöggel negyven krajczár bérmentve 65 kr.

Utifüedv, egy általános ismert kitűnő háziszser, hurut, rekedtség, göreső, köhögés stb. ellen, egy üvegeske 50 kr., 2 üveg bérmentve 1.55 (prágai csöppek) megmontott gyomor, rossz emésztés 60

Élet-eszencia mindennemű altesti bajok ellen kitűnő háziszser, üvegeséves 22 kr., 2 üveg 2 frt.

Általános tisztító-só **Burlich A. W.-től**. Kitűnő háziszser a rossz emésztés minden következményei u. m.: főfájás, szédülés gyomorgöres, gyomorhív, aranyér, dugulás stb. ellen. 1 csomag ára 1 forint.

Angol csodabajtsam, egy üveg 50 krajczár.

Por a lábizzadás ellen. Ezen por megszünteti a lábizzadást s az azáltal közpödő kellemetlen szagot, épen tartja a lábballit és mint ártalmatlan szer van kipróbálva. Egy dobozzal 50 kr. Bérmentve 75 kr.

Golyva balzsam, kitűnő szer golyva ellen. Egy üveg 40 kr, bérmentes küldéssel 65 krajczár.

Stoll-féle Kolapraeparatumok. Kitűnő szer az idegek rósítására gyomorhajok esetén s a végbél megbetegedésénél. liter Kola Elixir, vagy bor 3 frt, — 1/2 liter 1 frt 60 kr, — 1/4 liter 85 kr.

Kola-Elixir vagy bor, üvegekben darabonként 5 frt 50 — kr, 3 frt — 1 frt 60 kr.

Mia-Poko, kit. szer egyoldalú **fejféjfás, fogféjfás, rheumatizmus** stb. ellen 1 frt
Ezen itt felsorolt készítményeken kívül, az osztrák lapokban hirdett összes bel-és külföldi gyógyszerészeti különlegességek raktáron vannak és a készletben netán nem levők gyorsan és olcsón megszerzetnek. — Postán megrendelések a leggyorsabban eszközöltetnek, ha a pénzösszeg előre küldetik; nagyobb megrendelések utánvétellel küldetnek. Bérmentve csakis oly esetben történik a küldés, ha az összeg előre beérkezik, mely esetben a postaköltségek sokkal mérsékeltebbek. Budapestben

Valódiaknak csak azok tekinthetők, melyek használati utasítása a Pserhofer J. névaláirással fekete színben és minden egyes doboz fedele ugyanazon aláírással vörös színben van ellátva.

Raktár Budapestben: **Török József** gyógyszerész urnál Király-utca 12 sz.

gyógyszerész zum goldenen Reichsapfel.

P SERHOFER J. Bécs, I., Singerstrasse 15. sz.

TRIESTI ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ-TÁRSASÁG

ASSICURAZIONI GENERALI Nyereség- és veszteség-számla az A mérleghez. Elemi biztosítási ág 1896.

KIADÁS.

BEVÉTEL.

	forint	kr.	forint	kr.		forint	kr.	forint	kr.
I. Kárfizetések (a kárfelveteli költségekkel együtt):					I. A biztosítási alapok áthozatala a múlt évről:				
1. Tűzbiztosítás, levonva a viszontbiztosítók részét	2760964	32			1. Díjtartások, levonva a viszontbiztosítók részét	3170060	52		
2. Szállítmánybiztosítás levonva a viszontbiztosítók részét	968876	53			2. Tökésített nyereségtartalék	1312500	—		
3. Jégbiztosítás, levonva a viszontbiztosítók részét	17	09			3. Értékpapírok árfolyamtartaléka	1027514	—		
4. Balesetbiztosítás, levonva a viszontbiztosítók részét	73974	62	3833829	56	4. Kötés követelések tartaléka	40000	—		
II. Üzleti kiadások (levonva a viszontbiztosítók térít-ményeit):					II. Független károk tartaléka a múlt évről (levonva a viszontbiztosítók részét):				
1. Szervezési költségek (a folyó számlán teljesen törlesztve)	27721	70			1. Tűzbiztosítás	345198	47		
2. Jutalékok	822904	69			2. Szállítmánybiztosítás	283690	06		
3. Folyó igazgatási költségek	821208	93	1671135	32	3. Jégbiztosítás	420	—		
4. Adók és illetékek			621433	79	4. Balesetbiztosítás	50941	52	682237	—
III. Leírások és egyéb kiadások:					III. Díjbevételek (levonva a törlesztéseket):				
1. Leírások kettős követelésekre	2513	44			1. Tűzbiztosítás	frt 8.307.924-34			
2. Egyéb kiadások: Járulékok és kamat a hivatalkók ellátási pénztárába	70681	45	73194	80	2. Szállítványbiztosítás	3.287.478-93			
IV. Tartalék függő károkra:					3. Szállítványbiztosítás	frt 2.818.393-74			
1. Tűzbiztosítás, levonva a viszontbiztosítók részét	407413	74			4. Balesetbiztosítás (levonva a viszontbiztosítók részét)	1.307.239-26			
2. Szállítványbiztosítás, levonva a viszontbizt. részét	402337	98			IV. A tőkeberuházások hozadéka:				
3. Jégbiztosítás, levonva a viszontbiztosítók részét	501	—	810859	72	1. Kötés- és lejárattalosi kamat, továbbá hitelintézeteknél és takarékpénztáraknál eszközölt betétek kamata	34250	23		
V. A biztosítási alapok állása a számadási év végén:					2. Jelzálogkövetelések kamatai	4000	—		
1. Díjtartások	2955475	85			3. Értékpapírok kamata	208037	71		
a) Tűzbiztosítás, levonva a viszontbiztosítók részét	359585	54	3315061	89	4. Ingatlanok tiszta hozadéka	52126	20	296514	—
b) Szállítványbiztosítás, levonva a viszontbiztosítók részét					V. Egyéb bevételek:				
2. Tökésített nyereségtartalék					1. Kötvényilletékek				
3. Értékpapírok árfolyamtartaléka	1035660	44	2388160	44	a) Tűzbiztosítás	51774	15		
4. Kötés követelések tartaléka	40000	—	447485	84	b) Szállítványbiztosítás	16168	36		
VI. A balesetbiztosítási tárcának viszontbiztosítása			829178	76	c) Balesetbiztosítás	1350	35	535263	—
VII. Évi üzleti nyereség					2. Könyvszerű árfolyam nyereség értékpapírokon			816	—
Összesen			13590340	71	Összesen			13590340	71

Nyereség- és veszteség-számla a B mérleghez. — Életbiztosítási ág. (1896).

	forint	kr.	forint	kr.		forint	kr.	forint	kr.
I. Esedékes biztosítások és járadékok fizetése:					I. A biztosítási alapok áthozatala a múlt évről:				
1. Halálesetre szóló és vegyes biztosítások, levonva a viszontbiztosítók részét	2767800	03			1. Díjtartások (levonva a viszontbiztosítók részét)	4180058	56		
2. Elélesi esetre szóló biztosítások, levonva a viszontbiztosítók részét	593428	04			2. Díjtartások (levonva a viszontbiztosítók részét)	3481378	20		
3. Járadékfizetések	144460	35	3501688	42	3. Külön tartalék a kamatlag esetleges hanyatlásának kiegyenlítésére	40000	—		
II. Fizetendő visszavásárolt könyveket, levonva a viszontbiztosítók részét			848740	29	4. Tökésített nyereségtartalék	1312500	—		
III. Tartalék fizetések befizetettéknél			136122	09	5. Értékpapírok árfolyamtartaléka és kiegészítő tartalék	1754496	67		
IV. Üzleti kiadások (levonva a viszontbiztosítók térít-ményeit):					6. Kötés követelések tartaléka	40000	—		
1. Szervezési költségek (a folyó számlán teljesen törlesztve)	38174	94			7. A biztosítottak osztalékalapja	756508	92	49135482	—
2. Szervezési költségek / lesztve	879069	22			II. Független károk tartaléka a múlt évről (levonva a viszontbiztosítók részét):				
3. Folyó igazgatási ügyek	571033	72			III. Díjbevételek				
4. Behajtási jutalékok	150284	85			1. Halál esetre szóló és vegyes biztosítások	7.050.183-53			
5. Orvosi költségek	60824	42	1199887	15	levonva a viszontbiztosítási díjat	314.250-08			
6. Adók és illetékek			86409	23	2. Elélesi biztosítások	684.681-48			
V. Leírások és egyéb kiadások: Leírások kettős követelésekre és ingatlaira					3. Járadékfizetések	3.096-77			
1. Halálesetre szóló és vegyes biztosítások, levonva a viszontbiztosítók részét	325472	90			IV. A tőkeberuházások hozadéka:				
2. Elélesi biztosítások levonva a viszontbiztosítók részét	176318	02			1. Kötés- és lejárattalosi kamatok, valamint a hitelintézeteknél és takarékpénztáraknál levő betétek kamatai	10519	23		
3. Járadékfizetések	4609	35	506400	30	2. Kötvényekre adott kölcsönök kamatai	245191	72		
VII. A biztosítási alapok állása a számadási év végén:					3. Jelzálogkövetelések kamatai	120959	89		
1. Díjtartások					4. Értékpapírok kamatai	1693474	53		
a) Halálesetre szóló és vegyes bizt. lev. levonva a viszontbiztosítók részét	frt 40.713.609-93				5. Ingatlanok tiszta hozadéka	203305	35	2273451	—
b) Elélesi biztosítások, levonva a viszontbiztosítók részét	4.642.967-12				V. Egyéb bevételek:				
c) Járadékfizetések	1.431.362-44		46787039	49	1. Kötvényilletékek	47877	98		
2. Díjtartások					2. Egyéb fizeti bevételek	55857	71		
a) Halálesetre szóló és vegyes bizt. lev. levonva a viszontbiztosítók részét	1.880.564-90				3. Könyvszerű árfolyamnyereség értékpapírokon	778947	53	852681	—
b) Elélesi biztosítások, levonva a viszontbiztosítók részét	126.255-98		2006820	88	Összesen			6033525	—
3. Külön tartalék a kamatlag esetleges hanyatlásának kiegyenlítésére	120000	—							
4. Tökésített nyereségtartalék	1812500	—							
5. Értékpapírok árfolyamtartaléka és kiegészítő tartalék	2538444	20							
6. Kötés követelések tartaléka	40000	—							
7. A biztosítottak osztalékalapja	820386	83	53421091	40					
VIII. Évi üzleti nyereség									
Összesen			6033525	25	Összesen			6033525	25

Az ASSICURAZIONI GENERALI vagyonállása 1896. december 31-én.

Folyó szám	A tétel neve	A		B		Összesen		Folyó szám	A tétel neve	A		B		Összesen	
		forint	kr.	forint	kr.	forint	kr.			forint	kr.	forint	kr.	forint	kr.
1	A részvényesek adóselevei a tőke be nem fizetett részéről	1837500	—	1837500	—	3675000	—	2	Alapítók	2625000	—	2625000	—	5250000	—
3	Ingatlan bírtok	—	—	4655000	—	4655000	—	3	Tartalékadap az értékpapírok árfolyam ingadozásának fedezésére	1312500	—	1312500	—	2625000	—
4	Gazdasági termények	1277600	—	—	—	1277600	—	4	Külön tartalék a kamatlag esetleges hanyatlásának kiegyenlítésére	1025600	44	2033444	20	3066844	64
5	Építés alatt álló intézeti ház Prágában	136155	11	—	—	136155	11	5	Tartalékadap kettős követelések fedezésére	40000	—	40000	—	80000	—
6	Építés alatt álló intézeti ház Milánóban	—	—	925089	91	925089	91	6	Díjtartások folyó biztosításokra	8315061	89	—	—	8315061	89
7	Kötésesek a társaság elnöki költségére	—	—	15564	72	15564	72	7	Díjtartások a múlt évről (levonva a viszontbiztosítók részét)	—	—	46787039	49	46787039	49
8	Kötésesek a társaság elnöki költségére	—	—	5690988	18	5690988	18	8	Díjtartások a múlt évről (levonva a viszontbiztosítók részét)	—	—	2006820	88	2006820	88
9	Kötésesek értékpapírokon	80000	—	5081659	45	5161659	45	9	Díjtartások a múlt évről (levonva a viszontbiztosítók részét)	—	—	—	—	—	—
10	Alum. és más értékpapírok	267504	60	—	—	267504	60	10	Díjtartások a múlt évről (levonva a viszontbiztosítók részét)	—	—	—	—	—	—
11	Folyó kamatok	418756	08	40925803	18	45654559	26	11	Díjtartások a múlt évről (levonva a viszontbiztosítók részét)	—	—	—	—	—	—
12	Váltak a társaság elnöki költségére	128024	93	267407	14	385432	07	12	Díjtartások a múlt évről (levonva a viszontbiztosítók részét)	—	—	—	—	—	—
13	Rendelkezésre álló pénzek hitelintézeteknél és takarékpénztáraknál	263038	26	—	—	263038	26	13	Díjtartások a múlt évről (levonva a viszontbiztosítók részét)	—	—	—	—	—	—
14	Készpénzeslet az intézet igazgatóságánál és fiókjainál	1488356	22	129254	13	1617610	35	14	Díjtartások a múlt évről (levonva a viszontbiztosítók részét)	—	—	—	—	—	—
15	Maradvány a viszontbiztosítók számláiból	320555	97	34428	11	364983	08	15	Díjtartások a múlt évről (levonva a viszontbiztosítók részét)	—	—	—	—	—	—
16	Maradvány az intézet fiókjainak számláiból	259733	12	42047	69	301780	81	16	Díjtartások a múlt évről (levonva a viszontbiztosítók részét)	—	—	—	—	—	—
17	Maradvány a B mérleg folyó számláiból	1149389	82	232805	20	1379295	02	17	Díjtartások a múlt évről (levonva a viszontbiztosítók részét)	—	—	—	—	—	—
18	Adósság kölcsönözés címén	551146	17	—	—	551146	17	18	Díjtartások a múlt évről (levonva a viszontbiztosítók részét)	—	—	—	—	—	—
19	a) Letétek kezesseg és biztosítók gyanánt	284069	84	14818	05	308887	89	19	Díjtartások a múlt évről (levonva a viszontbiztosítók részét)	—	—	—	—	—	—
20	b) Letétek kezesseg és biztosítók gyanánt	172075	30	1831395	55	2003470	85	20	Díjtartások a múlt évről (levonva a viszontbiztosítók részét)	—	—	—	—	—	—
21	c) Besso József alapítvány	3000	—	—	—	3000	—	21	Díjtartások a múlt évről (levonva a viszontbiztosítók részét)	—	—	—	—	—	—
22	d) Calabi R. alapítvány	600	—	—	—	6000	—	22	Díjtartások a múlt évről (levonva a viszontbiztosítók részét)	—	—	—	—	—	—
23	Butorlat és vasszerények a társaság összes hivatalában, szertárákban, papir- és nyomtatvány az összes rakárakban	3000	—	—	—	3000	—	23	Díjtartások a múlt évről (levonva a viszontbiztosítók részét)	—	—	—	—	—	—
24	Előlegzett jutalékok és szervezési költségek	—	—	—	—	—	—	24	Díjtartások a múlt évről (levonva a viszontbiztosítók részét)	—	—	—	—	—	—
	Összesen	13019113	42	59673761	31	73585873	73		Összesen	13019113	42	59673761	31	73585873	73

Besso József, Besso M., Dr. Bozza Camillo, Baró Bruck Ottó, Romanin-Jacur Manó, Baró Morpurgo József, Segré V. HEGEDÜS SÁNDOR, igazgató-tanácsos. A cs. ktr. szab. Assicurazioni Generali központi igazgatósága Triestben. A vezérigazgató: Richetti Odón. Magyarországi vezérigazgató: Steinhardt, Poór.

Bővebb zárszámadási jelentések az alanti főigazgatóknál kaphatók. Ugyanott felvilágosítások a legnagyobb készségű adatnak és élet-, tűz-, szállítvány és üvegbiztosítások az Assicurazioni Generali jégbiztosítások a Magyar jégbiztosító részv. társaság és baleset elleni biztosítások az Első o. ált. baleset elleni biztosító társaság számára a legelőnyösebb feltételek és legolcsóbb díjak mellett fogadtatnak el.

A debreczeni főigazgató KÖZGAZDASÁGI BANK RÉSZV. TÁRSASÁG.

Nyomatott Hoffmann és Társa könyvnyomdájában Debreczenben, főpostával szemben.